

IND EST I

Vol 1. No 1. Januari - 1981.

id est är medlemstidning för Skandinaviskt Förening för Science Fiction, box 3273, 103 65.

Redaktör: Kaj Harju.

I redaktionen medverkar: John-Henri Holmberg och Michael Svensson. Samt tack för hjälp till Anders Bellis!

Illustrationer i detta nummer av Martin Kristenson.

Copyright SFSF samt bidragsgivarna.

Detta nummer trycks på Palmer Eldritch nere i lokalerna på Tyskbagargatan.

Och är Hundra Hundar produktion 001-1981.

För ett par år sedan gjorde en medlem ett hätskt uttalande mot stencilerade trycksaker i Fanac, så jag undrar i mitt stilla sinne vad den medlemmen funderar på idag. Själv tycker jag inte att det ser så illa ut, snarare är det något speciellt med stenciler. Men det kanske bara var ett utfall i stridens heta då det bråkades mångt och mycket emellan SFSF och dess antagonister. (Vilket förövrigt är de som sitter i den nya styrelsen, med ett par undantag.)

Så var det då, pustar vi ut nu, och fortsätter i raljant ton att nu är det förändringar på gång.

Det här medlemsfanzinet som ni nu håller i är till för att göra våra bokköpande medlemmar lyckliga och glada i alla sina dagar (det sista säger man bäst med Hasse Alfredssons röst), vi hoppas att vi lyckas med det. Det har ju här och var mumlats om att det vore bra om man fick reda på lite vad böckerna handlar om och om det är något att ha överhuvudtaget, och speciellt då vi förlorade nyhetsfanzinet Fanac som ju föralldendelen då och då tog upp detta med sina bokanmälningar, så insåg vi ju att det verkligen behövs en egen liten skrift som tog upp detta. Och då är vi här.

Det mesta här kommer att handla om böcker, korta omdömen av nyare och äldre böcker, men även då och då fullvärdiga recensioner och kritiska analyser av en och annan bok. Vi hoppas även bjuda på lite annat i framtiden i form av nyheter inom sf-marknaden och prisvinnarna. Men vi lovar inget just nu, utan det visar sig vad det här fanzinet kommer att innehålla.

Det här numrets medverkande fick uppgiften att ta upp en rad böcker som de gillat (och som är nyare) samt berätta lite om sin egen sf-smak, och det visade sig att alla skrev på varsitt sätt när det väl var klart. Och just att vi nämner våra egna smaker hoppas vi att det ger er en aning om vad som kanske kan passa er och vad som förövrigt inte behöver passa er. Dessutom ett extra tack till Martin Kristenson för bidragande av smakfulla illustrationer, -Martin!, vi vill ha flera! Några medlemmar kommer säkerligen att skrika om att det är ett jävla snöbberi när vi till nästan hundra procent skriver om engelskspråkiga böcker, men det beror på att vi enbart läser sf på engelska (svenska författare läses förstas på svenska) eftersom vi föredrar dem på ursprungsspråket och kanske inte alltid är förtjusta i de svenska omskrivningarna av vissa böcker. Dessutom är utbudet hundrafalt större utomlands vilket ju är en ännu större anledning (den tyngsta förövrigt). Och så förstas för att de är betydligt billigare.

För att slippa anklagelser om det så säger jag till om det från första början. Må väl!

Sf-faren
(1)

id est 1 Januari - 1981.

---MED STÅLHÄTTAR VANDRAR VI,.,---

Robert A Heinlein: The Number of the Beast. NEL. 556 sid. 1.50 pund.

Roger Zelazny: Roadmarks. Del Rey. 185 sid. 2.25 dollar.

Philip José Farmer: Dark is the Sun. Del Rey. 405 sid. 2.25 dollar.

Ner med slevan i grytan så rör vi om det och; Heinlein har de sista dussinet år stött ut mastodontromaner på plus 500 sidor som tyvärr sålt i stora upplagor som följer likt en röd tråd sidantalets uppgång. The Number of the Beast har liksom hans fyra-fem senaste missdåd sålt mer och mer, möjligen också för att Heinlein en gång i tiden blev något som Bradbury varit ganska ensam om i denna genre; att vara var mans läsning. Något som jag gillat med den senare Heinlein är det att hans boktitlar är bättre än andra författares (jo, jag tänder mycket på en bra titel), I Will Fear No Evil, Time Enough For Love, Stranger in a Strange Land och nu The Number of the Beast. Tyvärr är det också det enda positiva med Heinlein.

Stranger in a Strange Land har vad jag märkt startat denna mastodontromanstil, och det mesta har flutit in i någonslags pseudofilosofisk "antimoraliks" och tämligen reaktionärt bubbel. Jag gillade Stranger in a Strange Land eftersom den var rolig och humoristisk och faktiskt mycket bra skrivet för att vara en Heinlein. Heinlein är ju en gammal man och är därför beskyld för att vara prat-sjuk i de senaste romanerna, och visst stämmer det, men det är ju ändå löjligt att endast skylla på det när arbetena är dåligt genomförda och det på en otroligt seg och tråkig historia. Heinlein har blivit så stor att ingen vill skriva ned honom utan förklarar det med att en Heinlein är en Heinlein precis som en Dick är en Dick. Peghet eller för att de inte vill vara tarvliga mot en författare som tillhört toppskiktet av sf-författare för tjugo år sedan.

Nu är det förstas ett år sedan jag läste The Number of the Beast och har då förträngt minnet av bokens innehåll, men jag tror jag ska kunna klara av konststycket att framkalla mina tyckande om den. Även om det är motbjudande.

Handlingen följs av fyra personer som färdas genom tid och rymd då de är jagade av någonslags varelser som vill dem 'väl' med bomber och andra utplåningsmetoder. Varför de överhuvudtaget ger sig på dessa fyra har Heinlein inte brytt sig om, han bara skriver skit och förlänger en sida till tjugofem utan att det finns behov för det (det enda behovet är att förkorta en sida till två-tre rader vilket säkerligen skulle underlätta den sega läsningen).

De första hundra sidorna består av detta jagande och förälskelser som liknar de alltför hemtrevliga femtiotalers familjefilmerna (vilket även vår käre Olof Möller använder sig av), på detta läggs det till ungefär fyrahundra sidor av gnäll, tjafs, töntigheter och skitsnack, och allt detta snuskigt illa skrivet i blandning av besök i olika universa, de hamnar till en början på en Marsiansk koloni där det Brittiska imperiet är i krig med det (Surprise!) Ryska. Och man fullkomligt svävar i ovisshet om Heinlein skämtar med läsaren eller inte. Efter ett tag då författaren insåg det meningslösa på den fronten så låter han läsaren hamna i iversan där sagorna är verklighet, Oz och Swifts världar hoppar man glatt igenom med cement kring anklarna. Det är väldigt tröggrinnande och verkar inte skämmas för sin existens. Otäckt!

Men just i sista kapitlet så lyckas Heinlein också få upp ångan och ge läsaren åtminstone tio minuters fungerande läsning. Inte illa med tanke på att de föregående femhundra-tjugo sidorna inte gett en mikrosekunds underhållande läsning. Man undrar hur det gått om Heinlein gjort en satirisk tvåhundra-sidors roman med start från det sista kapitlet (satiren ifrån Heinlein i den här romanen var annars å det mest motbjudande hittills, närmast att jämföra med Heinleins 'Huh?-romaner' ifrån hans glada tid som Gosh-Wow-författare).

Och frågan är: Vad är Heinlein ute efter när det sista kapitlet på ca trettio sidor är det enda läsbara....

Försöker han skapa sig en egen 'Riverworld', eftersom han återväcker sina tidigare huvudpersoner (samt några andra som varit verkliga personer, men numera avlidna). Ett slags Valhall, Nirvana eller kalla det vad du vill.

MEN FÖR GUDS SKULL, LÄS INTE DEN HÄR SMÖRJAN. För att inte fresta dig själv bör du slänga ut boken eftersom den faktiskt är ännu sämre i verkligheten.

För omkring sex år sedan råkade jag låna en bok som heter Skuggornas herre och blev synnerligen imponerad av den, jag bytte bort min dåvarande idol Simak till Zelazny och fann den sf-en som jag skulle gilla. Zelazny har alltid haft en lätt prosa som har en helt förödande effekt, som läsare är man i lätt berusning historierna igenom. Han skriver enkelt och klart och vet med säkerhet själv vad som ska göras på sina rätta ställen. Men de senaste åren har inte riktigt fört fram Zelazny på det sättet som hans This Immortal, The Dream Master, Lord of Light mfl gjorde. Vi har skådat en serie på fem böcker om parallellvärlden Amber där Prins Corwin kämpar i en blandning av Sword & Sorcery och gammal känd Zelazny-magi (med teknologi och riktig magi). De har varit allmänt dåliga potboilers som jag inte har en aning om varför de kom till, kanske som någonslags motvikt mot alla dödstråkiga space-opera serier.

Vi har fått uppleva några fina noveller de senaste fem-sex åren (bla Home is the Hangman) som visat att Zelazny inte bränt ut sitt vackra krut, så har han gjort ett par lyckade romaner under sjuttioalet (To die in Italbar och Doorways in the Sand) men han har blivit mest ihågkommen för sin endimensionella, tråiga och utmärkt dåliga Amber-serie. Att hans sjuttiotals produktion ihågkomna bäst via denna Amber-serie hos kritikerna beror nog mest på att man har för vana att säga att nu är denna författare slut. Nu är ju det inte alls sant, utan Zelazny har släppt ut en del bättre verk som inte behöver skänkas för sig. Men det är klart att Zelazny idag är inte den Zelazny han blev känd som.

Därför är man själv lite skeptisk mot hans senare böcker (Roadmarks 1979 och Changeling 1980), Roadmarks är den jag ska skriva något om eftersom jag inte hunnit läsa Changeling som förövrigt verkar vara något i stil med Skuggornas Herre (Jack of Shadows).

Roadmarks är en återgång till hans finstämda, något vilda stil som vi känner Zelazny bäst ifrån hans första period på sextioalet. Han har stilen i sin hand vilken aldrig lär trötta läsaren, utan för det hela till nya segrar utan litterära krumsprång.

Roadmarks handlar om en väg som går igenom tiderna, ifrån tidernas gryning långt in i framtiden. Och via den kan man också komma till andra tidsstråkar där historien har ett annat förlopp. På denna väg färdas Red Dorakeen som försöker smugla vapen till Grekerna som är i krig med Perserna vid Marathon. Han blir förstas stoppad varje gång han är på väg med vapnen, men det hindrar inte nya försök, av någon underlig anledning finner han sig efter ett tag bli jagad som byte för att han av någon anledning skaffat på sig ett kontrakt där hans motståndare får tio försök på att ta död på honom (något som R Sheckley introducerade i sin roman Det Tionde Offret) vilket sätter fart på berättelsen och då är man säker på att Zelazny faktiskt inte misst skärpan i sig, boken är föredömligt bra och är av bästa Zelazny märke.

Jag vågar påstå att Zelazny gott och väl kunde ha gjort den betydligt längre, eller att han gärna kan skriva en efterföljare på den. Det visar sig med tiden.

Samtidigt som jag läste min första Zelazny fick jag tag i en annan författare som skulle likaväl bli en favorit hos mig; Philip J Farmer. Farmer har under åren skrivit många 'uppseendeväckande' och mycket bra böcker. Det skryts allmänt med att han skulle ha varit den som introducerade sex ordentligt i SF, och det tackar jag förstas inte nej till. Dock är som person en äcklig reaktionär som borde skjutas (uj!), nå nu ska vi ju inte fördömma författare för deras privata åsikter, men faktum är vad jag märkt att Heinlein är arbetarklassens idealkämpe jämfört med Farmers högblå xenofobifyllda person.

Farmers allra senaste har vi här på redaktionen i bokgömmorna, men då vi inte hunnit läsa den är det tämligen svårt att kunna säga något om den, mer än att den är en omskrivning av en tidigare bok som heter The Gate of Time som i sin nyupplaga heter Two Hawks from Earth. Men å andra sidan är det förstas också delvis en tidigare och bättre Farmer i den samt den senare och mer slarvigare herren. Så därför passar Farmers Dark is the Sun bättre för våra krav då den är tämligen ny skriven, problemet är dock att Farmer ungefär samtidigt skrivit sin Jesus on Mars som släpptes ut på pocket för ett och ett halvt år sedan, medan Dark is the sun inte kom ut på pocket förens i somras.

Några korta ord om Jesus on Mars kan säkerligen vara användbara, det är en omvänd Stranger in a Strange Land-historia, där allt utspelar sig på Mars där de första astronauterna stöter på ett gammalt rymskeppsvrak för att senare

föras ner i den Marsianska underjorden där de slutligen stöter på Jesus. Tyckte den var tämligen bra men ganska så tam och tråkig, för så där övertygande var den inte och det är kanske en allvarlig åkomma som Farmer lider av numera. Medan tiden går så har även den fjärde delen av Flodvärlden blivit släppt (utkom nyligen i pocket på det engelska förlaget Granada), och det enda jag vet om den är det att den sålts i upplagor som är att jämföra med Stranger in a Strange Land och Dune, men att den inte ska vara speciellt entusiasmerande som de tidigare, men lär vara läsbar enligt John Hall som häromdagarna tog sig igenom den. Självt har jag älskat hela serien, men blir lite misstänksam mot slutproduktionen.

Tänk er att vi hamnar på en Jord som är femton miljarder år in i framtiden, då universum håller på och kollapsar och Jorden likasåväl. Huvudpersonen Deyv har blivit bestulen på sitt själsägg och får finna sig i att söka efter den, han träffar på tjejen Vana som likaså blivit bestulen på sin och senare hamnar även växtmannen Sloosh i deras sällskap. Eftersom bokens längd säger att det blir rätt så mycket mer i händelseförloppet så vill jag inte dra upp det här, det är en science-fantasy som det stinker om och jag skulle nog vara själsligt glad om man inte tog upp för mycket om den.

Nå vi ska kort studera närmare på det om det möjligen kan entusiasmera läsaren. Farmer börjar ganska lungt och bygger snyggt upp en bakgrundshandling om varför denne Deyv får finna sig i att lämna sin stam, för att sedan möta Vana som ju är en tjej med framåtanda och jävlaranamma. Fort av bara den så vräker sig äventyren över en, innan vi ens hunnit igenom femtio sidor har äventyr efter äventyr avlöst varandra och man hinner knappast ducka förrens nästa anka flyger över huvudet på en. Jag är själv imponerad över att Farmer i rena rama punktempot kan hålla ihop detta utan att det splittras för mycket. Det håller faktiskt nästan hundra sidor, sedan börjar det bli tröttande och töntigt, eftersom huvudpersonerna inte visat någon större dumska än, snarare har de reagerat tacksamt och logiskt. Så finner man att de reagerar helt plötsligt löjeväckande och naivt mot faror och händelser runtomkring dem. Farmer är nog en av de få som lyckats sänka sina huvudpersoners mentala nivå på ett sådant sätt. I slutet av boken får man uppleva hur Vana blivit en B-skådis som fungerar som lappning i trasmattan Farmer försökt väva, jag har ingen aning om varför Farmer skulle degradera sina huvudpersoner så, och när man gör det så oskickligt kan vi inte göra något annat än att vända tummen ner för Philip Jose Farmer.

Nu frågar sig förstås vår käre läsare och medlem om det är så viktigt att ta upp personskildringen eftersom det ändå ska vara ett äventyr och inget annat. Jag kontrar med att händelseutvecklingen och äventyren längre fram blir bara värre och värre, samt tråkigare och tråkigare. Man fruktar att Farmer tror att läskretsen är fullkomliga idioter och därför kan skriva vad som helst hur som helst. Dessutom anser jag att personerna i en berättelse är viktiga, jag tror att det bästa är när man kan identifiera sig med karaktärerna, att man är första eller andra person i händelserna och inte en tredje som just sitter och läser och gäspar. Som sagt; tummen ner för Farmer.

Egentligen var det meningen att jag skulle skriva om betydligt fler böcker, men då det helt plötsligt blev bara längre och längre för varje bok så stannar jag upp här med genomgången av nyare böcker av de stora kända gubbarna. Dessutom ser det här klubbanszinet ut att bli betydligt längre än vad jag hade tänkt att det skulle bli. 8 sidor var det tänkt på pga rent ekonomiska skäl, men jag hoppas Lars-Olov förlåter mig för att jag gör mina övertramp, dessutom har jag den vanföreställningen av att ni dyra läsare är de som gillar det (eller hatar det än mer). Men till nästa gång hade jag tänkt mig att skriva om Doris Piserchia, Chris Boyce, Virginia Kidd, Thomas N Scortia och Gene Wolfe.

Ja, jag ska kanske ska ta upp lite om min smak och kanske något om hur jag värderar sf/f.

Jag är en av de som började med Heinlein vid åtta års ålder, läste igenom pocketserierna under åren som följde (Lindqvist LP-serie, Lindfors, Saturnus, Kosmos och allt vad det fan hette), gillade som alla andra ynglingar Asimov, Clarke, Simak, Vance mfl. Medan jag sakta vaggades in i samhällets system medelst ålderns hjälp samtidigt som jag slutade skjuta sönder mina kompisar i skogen och

började intressera mig för mopeder och alkoholhaltiga drycker samt av tjejlöss som det hette bara något år före. Som alla andra ungdomar genomled jag ungdomens gyllene år och fick nya vanföreställningar av de nya erfarenheterna man fått. Jag tänkte bryta mig ur samhällets otäcka stålgrepp och skjuta ner dom svinen (som det ju då hette). Samhället har alltid betecknats 'dom', precis som Herren för 'vår'. Två motsatser, den ene allierad med fan själv och den andre som man svor åt så fort som inget var som man ville att det skulle vara. Nå jag fann att den gode Swahn och Holmberg haft mage till att släppa ut SF i det här landet som uppnådde de krav jag hade på min drömmiljö. Snart så var jag fast vid de som jag läser än idag med förtjusning: Delany, LeGuin, Zelazny, Farmer, Strugatskij bröderna, tja det var väl det. Jag vågar nog påstå att jag säkerligen inte varit inblandad i SFSF idag om det inte vore för att dessa författare blivit släppta i detta land. Sedmera började jag läsa dem i originalspråk, och fick ett brett register som jag inte kunde handskas med, men som börjar bli genomsökt nu på det mest intressanta.

Mina favoriter är förutom de ovan uppräknade: Aldiss, Bayley, Spinrad, Disch, Corwainer Smith, Dick, Roberts, Herbert och ett tjugotal författare till som jag gärna och väl läser.

Någonting som jag tänkte göra var att ta en lista på fem-sex böcker varje gång som lästips och be er läsare skriva ned några egna kommentarer om dem och gärna sända dem till mig. Jag rycker ur några lite hur som helst, så det är inte tänkt något speciellt med dem förutom att de är godkända lästips av den id estiska läskommittén som består av den snuskigt ordlöse redaktören själv in persona.

HIGH RISE J G Ballard: Man bygger förtioåringshus där ett par tusen människor ska leva med varandra (överklassare), dessa hus har allt som man tänkas kan ha till lyx. På något sätt går allt på tok, folk förändras psykologiskt och börjar skoningslöst använda våld mot varandra och beter sig som djur. En skrämmande men samtidigt vanvettigt subtil studie över den galna människan.

THE LAST STARSHIP FROM EARTH John Boyd: En utopia-dystopia historia som breder ut sig i både tid och rymd, där staten är ett religöst jag och allsmäktigt rådande precis som i Orwells 1984. Det handlar om det förälskade unga paret Haldane IV och Helix som har ett förbjudet förhållande. En mycket vacker bok som denna författares bästa och som har en slutkläm som får en att kipa efter andan.

PRISONER OF POWER A & B Strugatskij: En jordmänniska hamnar på en planet som nyligen genomgått ett nukleärt krig, där han kämpar emot den allsmäktigt styrande. Allt detta förs framåt med snabb takt och är mycket spännande samtidigt mycket ironisk och rolig. Välskriven och kanske Strugatskij brödernas bästa som visar krigets vanvett.

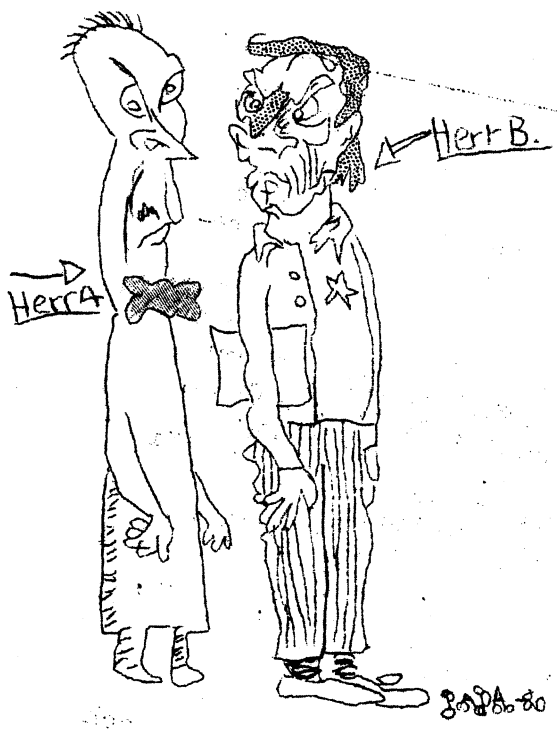
OF MEN AND MONSTERS William Tenn: Jorden har blivit erövrade av jättelika varelser som överhuvudtaget inte bryr sig om människan som förpassas likt kackerlackor ur vägen. Människan klarar sig likt kryp i dessa jättevarelsernas byggnader. Huvudpersonen är på väg ut ur sin pubertet och ska göra sitt mandomsprov igenom att stjäla något av dessa jättar, det går lite annorlunda för denne stackars Eric än vad han har tänkt sig. En raljant och underbar berättelse med flera poänger, och som ju är ett av de allra märkvärdigaste vad gäller människans erövring av universum. Men ingenting är som ni tänkt er det kära läsare.

UP THE WALLS OF THE WORLD James Tiptree jr: Det är en roman som nästan helt bygger på kontakt med utomjordlingar (icke fysiskt sådan utan psykisk). På Jorden håller man på med ESP-försök och hamnar då i kontakt med en annan planet där då varelserna upptäckt att deras planet är i vägen för något som vi kan kalla för stjärnätaren. Tycker att den är en av de bästa alien-berättelserna jag läst där man blir övertygad om att aliens är aliens, hon är förövrigt en otroligt driven och duktig författare vilket gör att denna bok är en storslagen upplevelse.

Månadens hattips och jättesensationella läsoplevelser: John Varley: Titan, Joe Haldeman: Mindbridge och Olof Möller: Istiden Kommer. Redaktören har för tillfället sökt sig in på toaletten där han kommenterar böckerna ljudligt och luftligt. No comments om det.

SMAKEN ÄR FORÄNDERLIG, MEN MINNET BESTÅR.

Spalt av John-Henri Holmberg.

Herr A: Vari ligger det roliga i att du svarar mig med en replik som inte har något med min att göra?

Herr B: Och nu blir det reklamfilm.

Kaj Harju har bett mig att tillsammans med andra skriva om böcker. "Men börja med att skriva litet allmänt," sade han till mig. "Tala om vad du gillar och varför och hur du ser på sf."

Jag kan förstå tanken. Läser man en recensent är det en lika stor hjälp att ha någon bakgrundskunskap om denne och om dennes speciella åsikter som det är att se vad han rekommenderar eller varnar för. Men det är en dryg beställning, så jag skall försöka fatta mig något-sånär kort.

Vid det här laget har jag läst sf i närmare 25 år. Det har blivit rätt många böcker på den tiden. Fem tusen? Kanske tio? Omöjligt att säga; de räcker till. Skälen till att jag överhuvud taget fortsatt så länge fascinerats av just den här genren försökte jag utreda i Drömmar om Rvigheten, där jag betonade (alltför starkt, tyckte ett par kritiker) sf-litteraturens speciella förmåga att förundra, att dramatisera principer och idéer och att öppna allt vidare horisonter.

I det måste underförstås att jag anser att sf - i den mån man nu alls kan säga så - har som syfte snarare att komplettera än konkurrera med "vanlig" skönlitteratur. Sekunda experimentprosa ger mig inget extra för att det den behandlar utspelas i framtiden, medan däremot en hederlig underhållningsberättelse av en författare som tänkt igenom sina infall innan han skrivit ned dem kan ge en hel del. Jag tillhör med andra ord inte dem som ser det som ett egenvärde att sf närmar sig "vanlig" litteratur.

Skulle jag konkretisera det här alldeles enormt kunde jag förstås göra det i form av en sådan där lista över bästa romaner och bästa författare i genren, och varför inte? Jag har själv tillverkat åtskilliga under mina snart 18 år i fandom och de har alltid varit dramatiskt olika. Den här listan blir också olik; den omfattar de 20 romaner och de 10 författare jag tycker bäst om vid tiotiden på morgonen den 30 Januari 1981, och mycket mera betyder de inte:

Författare

1. Robert A Heinlein, i mitt tycke den hittills bästa sf-författare genom tiderna trots några svagare romaner de senaste decennierna.
2. Poul Anderson, likaså en underskattad och förvisso ojämn men betydande berättartalang med i några fall unika egenskaper.
3. Clifford D Simak, liksom Heinlein allt mindre pålitlig men i sina bästa stunder (och de drog ut över nästan tjugo år) en förnämlig skribent.
4. Ursula K LeGuin,
5. Jack Vance,
6. James Blish,
7. Fritz Leiber,
8. Philip K Dick,
9. Alfred Bester,
- 10: låt mig fuska och göra den här placeringen till en liten "also ran"-lista över de som inte varit - eller ännu inte blivit - "bäst", men som varit eller är bra nog: Edgar Pangborn, Vonda McIntyre, Gordon R Dickson, Keith Roberts, Theodore Sturgeon, Cordwainer Smith, Philip José Farmer, Samuel R Delany.

Romaner

1. Ursula K LeGuin: The left hand of Darkness.
2. Alfred Bester: The Stars My Destination.
- 3: Clifford D Simak: Way Station.

4. James Blish: Cities in flight.
5. Philip J Farmer: To your Scattered Bodies Go.
6. Robert A Heinlein: Have Space Suit - Will Travel.
7. Robert A Heinlein: The Moon Is a Harsh Mistress.
8. Keith Roberts: Pavane.
9. Gene Wolfe: The fifth Head of Cerberus.
10. Wilson Tucker: The Lincoln Hunters.
11. Philip K Dick: The Man in the High Castle.
12. Philip K Dick: Ubik.
13. Jack Vance: Emphyrio.
14. Samuel R Delany: The Einstein Intersection.
15. Harry Harrison: A Transatlantic Tunnel, Hurrah!
16. Leigh Brackett: Skaith-romanen (trilogin The Ginger Star, The Hounds of Skaith, The Reavers of Skaith.)
17. Poul Anderson: The Earth Book of Stormgate.
18. Daniel Keyes: Flowers fo Algernon.
19. Joan D Vinge: Snow Queen.
20. Varför inte fuska likadant här och ta en bunt titlar som nästan, nästan skulle höra till den övre delen av listan: Vonda McIntyres Dreamsnake, Delanys Nova, Wolfes The Shadow of the Torturer (när hela romanen - i fyra delar - kommit ut lär den automatiskt falla in på en god placering), George R Stewarts Earth Abides, Simaks Time and Again, Dischs 334, Aldiss Greybeard och Malacia Tapestry, Ward Moores Bring the Jubilee, Theodore Sturgeons More Than Human - det finns flera, men det kan räcka.

Problemet med listor av det här slaget är att man trots inledande brasklappar vill komma också med avslutande. Låt mig begränsa mig till en enda siffrorna är inte att se som placeringar, bara som ett sätt för mig att hålla reda på antal redan nedskrivna namn. För någon inbördes rangordning vågar jag avgjort inte försöka mig på.

Förvisso är jag medveten om att andra sf-läsare kommer att förfasa sig över en hel del i de här listorna. Brackett och Tucker bland de bästa romanerna! Men poängen är bland annat att jag inte skulle säga att de uppräknade verken är de litterärt bästa som skrivits i genren, bara att de är de jag haft störst nöje av att läsa. Vilket i förlängningen förefaller mig betydligt viktigare än deras eventuella "absoluta" stilistiska värde.

Från inledningen till saken. Det skulle lämnas kommentarer till några någorlunda nya sf-böcker.

Och förvisso publiceras en hel del bra science fiction nuförtiden. Det är kanske överflödigt att tillägga att det samtidigt publiceras mera dålig sf än någonsin. Över tusen titlar om året redovisas från den anglosaxiska världen; här hemma ligger vi åtminstone kring hundratalet.

Trots att det förvisso retar en och annan läsare tänkte jag inleda med några nya titlar i mängden libertariansk sf som just nu tycks i färd med att öka dramatiskt.

Någon form av libertarianism som grundinställning till politiken har länge funnits hos åtskilliga sf-författare. Cyril Kornbluths THE SYNDIC (som förövrigt finns i nyupplaga från Del Rey) var en tidig och mycket uttalat libertariansk genreroman; Eric Frank Russells novell "And Then There Were None", som ingår som slutavsnitt i hans episodroman THE GREAT EXPLOSION, var en annan. Liksom den starka anarkistiska tendensen i mycket av exempelvis Ursula K LeGuins författarskap.

Men de senaste åren har en rad starkt ideologiskt medvetna libertarianer börjat skriva sf, och ofta med förvånansvärt bra resultat. Rekommendabel är exempelvis L Neil Smiths THE PROBABILITY BROACH (Del Rey), en sf-deckare som utspelas huvudsakligen i en parallell värld där den amerikanska revolutionens mest uttalat libertarianska ideologer segrade vid författande av konstitutionen och där följaktligen de politiska ingreppen i tillvaron är så gott som obefintliga.

Också F Paul Wilson är aktiv inom det libertarianska partiet i USA. Den tredje romanen i hans svit om LaNague-federationen i framtidens koloniserade Vintergata är en av de mest fängslande; efter HEALER och WHEELS WITHIN WHEELS (bägge i pocket hos Dell) kommer AN ENEMY OF THE STATE (Doubleday), som ger bakgrunden till LaNague-upproret och federationens uppkomst, skisserar grunden för den kon-

id est 1 Januari - 1981.

flikt mellan den libertarianska federationen och de kvarlevande politiskt och byråkratiskt styrda system som utgör stommen i de tidigare utgivna romanernas intriger och porträtterar LaNague själv, den revolutionäre frihetskämpen som bakom kulisserna varit romansvitens genomgående hjälte.

Andra libertarianer i genren inkluderar Robert Anton Wilson, med den bisarra ILLUMINATUS!-trilogin (Pocket Books), en roman som kan läsas lika väl som en paranoid mardröm som ett slags övergripande frihetsmanifest: sviten skildrar den genom alla tider och alla nationer förda kampen mellan frihetstanken och de "upplysta despoter" som bakom kulisserna ägnat sig åt att manipulera, kontrollera och förslava mänskligheten. En pendang är Neal Wilgus THE ILLUMINOIDS (pocket Books), som är en fiktiv historik över de här konspiratörerna och deras aktiviteter.

Men det finns andra än libertarianskt färgade böcker också.

Till exempel några novellsamlingar, där ISLAND OF DOCTOR DEATH AND OTHER STORIES AND OTHER STORIES av Gene Wolfe (Pocket Books) är inte bara årets utan förmodligen åtskilliga års mest välkomna samling. Wolfe har i över decenniet framstått som en av de mest talangfulla, originella och stilsäkra berättarna i genren; när han nu äntligen väljer att publicera ett urval av sina drygt hundra sf-noveller är det ett evenemang.

Något av evenemangsstämning vilar också över Thomas M Dischs FUNDAMENTAL DISCH (Bantam), en samling noveller i urval och med förord av Samuel R Delany. Här finns ett rejält urval av Dischs bästa, från debuten fram till nuet, med kommentarer av både Delany och författaren och med ett appendix innehållande artiklar, en dramatisering och några kloka synpunkter på sf och annan litteratur. Disch är en av de tveklöst bästa av de moderna författarna i genren, och den här volymen är hans förmodligen mest gedigna novellbok: ett måste för den som inte äger hans tidigare fyra samlingar (för där finns så gott som allt i den här boken).

Så har Dell utgivit en tredje i sin serie nya samlingar av tidigare osamlat Theodore Sturgeon-material, THE GOLDEN HELIX, och liksom de bägge föregående är den ett självklart tillägg till samlingarna. Här finns tio noveller skrivna från 1941 till 1973 och inkluderar klassiska ting som "...And My Fear Is Great...", "The Man Who Lost the Sea", "And Now the News", "The Ultimate Egoist" och "The Skills of Xanadu" - förutom självklart titelnovellen. Bitvis är det en mindre vanlig Sturgeon som möter: Berättarglad, skämtsam, underhållande - men det gör honom förvisso inte mindre märklig eller imponerande än den i tidigare volymer mera ensidigt poetiska bild han givit av sig. Tvärtom bidrar det om något till att runda av och fördjupa porträttet av en av genrens mest betydande och mångbegåvade talanger genom tiderna.

Slutligen en ny samling av Spider Robinson, för all del åter en av de här gräsliga libertarianerna. Hans ANTIMONY (Dell) är en trivsamt bok, med tio noveller, för- och efterord, kommentarer, vitsar, anekdoter och en hel del teckningar som komplement till det skönlitterära. För den som - liksom faktiskt av och till jag själv - ibland betvivlat Robinsons talanger är boken nyttig: den visar rätt entydigt att han är en berättare och talang värd att ta på allvar och att räkna med i framtiden; som underhållning är den här samlingen en av de bättre på ett bra tag, även om den i konkurrensen för ögonblicket ter sig tämligen blygsam.

Inte så många romaner för ögonblicket, men ett par. Kate Wilhelms senaste, JUNIPER TIME (Harper & Row, pocket hos Pocket Books), är en av hennes allra bästa från en mycket närliggande framtids miljöförstörda och politiskt fragmenterade USA där en huvudperson ger sig av genom en riskabel omvärld för att ta reda på sanningen bakom de uppgifter som spritts om ett föregående rymdexperiment. Bara marginellt sf, liksom flera av Wilhelms tidigare böcker (MARGARET AND I, THE CLEWISTON TEST, THE NEVERMORE AFFAIR) men en utsökt roman med djup i både miljöer och persontekning, med tankeskärpa och övertygelse. Den här kvinnan är inte bara en av sf:s bästa numera, hon måste rimligtvis vara en av de mera betydande samtida amerikanska författarna överhuvudtaget.

Bredvid Wilhelm är den relativt nya Marta Randall knappast någon gigant; hennes DANGEROUS GAMES (Pocket Books), en fristående fortsättning på JOURNEY härom året, är ändå en imponerande välskriven, underhållande och genomarbetad bok. Randall berättar vidare om en nyligen koloniserad avlägsen planet, om den växande befolkningens öden och om i synnerhet en central familjs utveckling och äventyr.

id est 1 Januari - 1981.

Förvisso finns många drag av det slags "familjekrönika" vi genom författaren John Jakes och andra lärt oss avsky och flykta, men man bör minnas att samma slags berättelse i andras händer kunnat bli förnämlig underhållning både inom och utom sf-genren. Marta Randall är rimligtvis idag sf:s ledande familjekrönikör, och fortsätter hon i lika god stil som hittills skall jag med förtjusning följa hennes familjer i åtskilliga volymer till.

Sist en debutant, Ed Naha, som åstadkommit en tjock och ojämn första roman i THE PARADISE PLOT (Bantam), en detektivroman som utspelas ombord på den första O'Neillska rymdkolonin. Intrigen är av genomsnittlig deckarkvalitet, prosan snabb och lättflytande, dialogen genomgående - och ibland lätt enerverande - vitsig och sarkastisk. Men miljön lika litet som personerna blir annat än i undantagsfall levande och det hela gör på mig alltför mycket intryck av flyhänt men likgiltigt brödskriveri. Kan förbigås utan förlust såvida man inte råkar vara fanatisk samlare av det än så länge lilla antalet autentiska kriminalromaner i sf-miljö.

Sist har jag speciellt uppfodrats skriva om några antologier. Inte för att jag läst särskilt många på sista tiden, men för all del: nyvorden hedersmedlem har man svårt att neka när man inte ens behöver betala medlemsavgift längre. Och då vill jag obligatoriskt rekommendera Terry Carrs BEST SCIENCE FICTION OF THE YEAR 9 (Del Rey), stadigvarande den bästa av de många årsbästaantologierna och den här gången med flera höjdpunkter, däribland George R R Martins "Sandkings", en genuint otäck novell, och med i varje fall en besvikelse, John Varley "Options" som priser och ståhej till trots visar sig vara en erbarmlig förutsägbar moralitet om amerikansk sexualmoral.

Annars är kanske de skojigaste antologierna just nu de som ingår i den långa serie som redigeras av Isaac Asimov och Martin H Greenberg och som utges av Daw Books; senaste komna är THE GREAT SF STORIES 3 och THE GREAT SF STORIES 4, täckande respektive 1941 och 1942. Här samlas således i originalversioner de noveller från vartenda år sedan 1939 som Asimov och Greenberg tyckt bäst om, med undantag för en rad Heinlein-noveller man av outgrundliga skäl inte fått tillstånd att trycka om. I 3:an ingår bland annat Sturgeons "Shottle Bop", Kornbluths "The Rocket of 1955", Eric Frank Russells "Jay Score", Besters "Adam and No Eve", Anthony Bouchers "Snulbug" och Henry Kuttners & C L Moores "A Gnome There Was", idel klassiska ting som faktiskt visar sig hålla långt bättre för en omläsning än jag hade väntat mig. Och i fjärde volymen finns Fredric Browns "The Star Mouse", Lester del Reys "Nerves", Lewis Padgetts "The Twonky", och en rad andra noveller inklusive Asimovs egen Foundation: det här är faktiskt så bra sf att man ibland kan känna en lätt desperation vid tanken på att genren i gemen inte blivit förskräckligt mycket bättre på de gångna 40 åren. För den som undrar vad allt ståhejet om den där Campbellska guldåldern egentligen handlar om är det här obligatorisk läsning, liksom för övrigt också för alla andra som struntar i att fundera men som gillar bra science fiction.

Och från det gamla till det splitter nya; Ursula K LeGuin och Virginia Kidd har redigerat originalantologin EDGES (Pocket Books), också en föredömlig samling med nya noveller av åtskilliga av fältets storheter från Avram Davidson ("The Other Magus") till Naomi Mitchison ("The Finger"), Thomas M Disch ("The Vengeance of Hera") och Gene Wolfe (Suzanne Delange"). Inte för att jag skulle våga påstå att samlingen håller genomgående lika hög klass som de Asimovsk-Greenbergska från 40-talet, men som bäst är den avgjort slagkraftigast. Och den utgör ju förvisso inte heller något urval ur ett års produktion, bara en rad här och där ovanligt bra noveller. Skulle man klaga på något vore det som så ofta i den här sortens antologier på faktum att redaktörerna tycks favorisera vignetter och bagateller med ovanligt intressant prosa men ibland likaledes sällsamt ointressanta uppslag; Damon Knight har emellertid syndat värre i flera av sina Orbit-antologier, så varför bråka?

- John-Henri Holmberg.

VISST FUNGERAR DET AN...

Spalt av Michael Svensson.

Som jag förstår det hela är det mening-
en att vi recensenter här skall ge läs-
kretsen en bild av oss själva, våra
smaker och favoriter. Nåväl. Min smak,
mina favoriter, mina presumitva fördom-
ar.

Mitt sf-läsande inleddes i början
av sjuttiotalet, först trevande, med
tiden allt mer målinriktat. Sedan dess
har läsandet genomgått olika faser.
Till en början var det mest pocket-sf,
Lindquists pocket, Lindfors och Satur-
nus (senare Kosmos). Att säga att Kap
Kennedy eller Cliff MacLaine någonsin
var mina hjältar vore en alltför stor
överdrift, men i akut brist på sfsf
slukade jag förstås allting om dem. Så
kom biblioteksperioden, när jag metodi-
skt och girigt arbetade mig igenom de
genom åren ansamlade verken. Det var
klassikernas period, d v s Asimov, Cla-
rke och Heinlein, som jag fortfarande
emellanåt kan få ut.något av, dock allt
mer sällan. Asimovs språk och Heinleins
eviga patriarker kan ju vara ganska
påfrestande ibland. Så, när böckerna
till slut tog slut och jag allt mer de-
esperat väntade på att biblioteket skul-
le köpa in Deltas senaste böcker, bröt
jag språkvalLEN and lived efter happily
thereafter.

Vid nu nitton års ålder så skiljer
jag mig som synes inte alltför mycket från alla andra halvfanatiker bland sf-läs-
are, har mina antal hundra böcker bakom mig och bör därmed besitta den tillräck-
liga kompetensen. Ett litet men är kanske att jag nu känner en viss mättnad, har
sett de gamla temana tas upp om och om igen, och därför i viss mån fått en någ-
ot cynisk syn på den sf jag trots allt tycker så mycket om. Det kan sätta sina
spår, så se upp! (Gäller nya läsare; när jag rekommenderar böcker till nya läsare
försöker jag komma ihåg vad jag tyckte om som ny läsare, mer än vad jag gillar
nu inom sf. Det brukar fungera ganska bra så.)

Helt har jag nog aldrig tappat den lätta fascination jag kände för dessa dri-
stiga övermänniskorhjältar i unga år, och nu märker jag att detta har manifester-
at sig i mitt gillande av Poul Anderson, och dennes Dominic Flandry. Först mötte
jag denne charmante, ironiske och allmänt cyniske hjälte i "The Rebel Worlds",
och har sedan läst vad jag kommit över i den vägen (tyvärr börjar de taslut nu).
Språket är flödande och miljöerna välskildrade; underhållningslitteratur på sin
höjd. Men också bilden av det döende imperium som Flandry desperat gör sitt för
att rädda, väl medveten om det omöjliga i uppgiften, spelar in. Här kommer min
fascination för "fornstora dagar"-genren in; storslagna minnen av ett mäktigt
förgånget, antytt i vördnadsfulla och vemodiga viskningar i sorgen inför ett råd-
ande kaos. På senare år har det lett mig in på fantasyn, som ju ofta kombinerar
hjelteidealet och detta. Tolkiens trilogi har mycket av det över sig, och ett an-
nat exempel är C J Cherrys Morgaine-trilogi (Gate of Ivrel, Well of Shiuan och
Fires of Azeroth) som handlar om hur Morgaine, representant för den sista, försvin-
nande teknologin (eller ett inte alltför avlägset barn av den), försöker förstöra
de portar som binder samman stjärnorna och som kastat universum i ruin, och aldri-
g upphör att utgöra ett hot så länge de fungerar.

Men jag är förvisso också intresserad av den mer "hårda" sf:en, typ Asimovs
robothistorier, Nivens Ringworld och liknande - så länge författarna vet vad de
talar om någotsånär. Visionen med stort V kan berättiga till vissa ruckanden på

Prästen (till den småklurige bonden):
Söker ni Jesus, unge man?

Bonden: Så länge en människa är i
denna världen, bör hon verka och
skapa i den och med tillförsikt
överlämna den kommande åt sitt öde.

id est 1 Januari - 1981.

verkligheten, men det finns gränser för hur många naturlagar som får överträdas på en gång (om författaren och boken utges för att vara "hård" sf). Annat åt det hållet är tidsresor, något jag aldrig trott på, men trots det alltid fascinerat mig. Mest aktuella hos mig är Robert Silverbergs Tidsströmmen (Up the Line) och Keith Läumers Dinosaur Beach, två ytterst rekommendabla verk, både underhållande och tankeväckande. Äin halv-favorit (något hel har jag inte) Poul Anderson har förstås också gjort en hel del fina verk, som tex There Will Be Time. I den är det människornas egna, muterade krafter som ger dem gåvan att resa i tiden, och, mycket riktigt, jag är också intresserad av psykiska fenomen, typ telepati och liknande i de romaner jag läser (i levande livet kanske aningen mindre). Van Vogt klassiker som Slan lever, efter många år, fortfarande starkt i mitt minne, och på senare tid vill jag minnas Spider Robinsons Telepath, en engagerande och sympatisk historia.

Så rör mig också vemodiga och sorgsna historier, och historier om kontakt och vänskap över alla barriärer. Simak är här en författare jag åtminstone tidigare höll mycket högt, genom verken Websters Värld (City), Porten Till Stjärnorna (Way station) och novellsamlingen Skirmish. En annansådan författare är i viss mån Piers Anthony. Och det finns fler.

Men, för att göra det kort, några andra författare och titlar som betytt eller betyder något för mig: Brian Aldiss, Ray Bradbury (mest då Invasion på Mars), Samuel R Delany (The fall of the Towers, Babel-17), P J Farmer (Riverworld-serien), Tanith Lee (Shadow-fire-trilogin - The Birthgrave; Vazkor, Son of Vazkor; Quest for the White Witch - en utsökt definition på vad begreppet science fantasy kan stå för), Sam J Lundwall (Fängelsestaden), Bertil Mårtensson och John Wyndham (undergångsvisionernas mästare).

DORIS PISERCHIA : SPACELING

(Daw SF Books 1979, 239 sidor).

It's a fast and furious escapade of a future Huck Finn, female gender, by the author of Earthchild", hävdar man på baksidan. Nå, någon större läsare av Mark Twain har jag aldrig varit, så mina tankar drogs mer åt Heinleins ungdomsböcker; för en ungdomsbok är det, med många av genrens särdrag.

Huvudpersonen heter Daryl, en oförvägen, fjorton-femtonårig hjältinna med egenskapen att vara "muter". "The muters" är de människor som kan se och därigenom utnyttja de olikfärgade ringar som flyter omkring i luftrummet. Dessa utgör portar till andra världar, och när "The muters" tar sig igenom dem, förvandlas de till i dessa miljöer livskraftiga varelser. Daryl är en "stark" muter; hon kan kalla ringar till sig, har ett mer exakt färgseende (och eftersom färgnyanserna styr utgångsplatsen i de olika världarna, ger detta henne ett snabbt och effektivt färdmedel, till och från världarna såväl som på Jorden) och kan se fler färger än de flesta andra och har på så sätt tillträde till än mer världar. Oreggerlig och vild skenar hon världen runt (med ringarnas hjälp) och springer så småningom på onda skurkar, som utnyttjar ringarna för ekonomisk vinning och på så sätt hotar att förstöra hela universums balans.

Daryl besitter den osårbarhet som den här kategorin hjältar ofta har; hon kan behandlas lite omilt emellanåt, men man inser ändå hela tiden att hon kommer att komma oskadad ur det hela. Ändå är det kanske inte en fullt så konstgjord varelse. Det är en ganska bra bild av en något osäker och därför från flicka som fått litet för stora krafter genom sin egenskap av muter. En klassisk (klassisk inte bara inom sf) ingrediens finns också med i bilden, Daryl har absolut inget minne mer än ett år tillbaka, då hon räddats ur en bilolycka och inte kunnat identifierats. Hon har inte drabbats av någon tillfällig mental retardation (jämför då Asimovs Dömd Planet (The Currents of Space), eller den tyska filmen Kniven i Huvudet - förövrigt en mycket bra film om en människas återhämtning från en skottskada i huvudet), men söker förgäves i sitt minne och jagar därför sitt förflutna på sedvanligt maner. Då är det övriga persongalleriet ganska svaga skildringar, blott och bart staffage-figurer runt Daryl: onda, vansinniga och sadistiskt brutala skurkar och hjälpsamma poliser och säkerhetsmän (som dock givetvis inte kan mäta sig med Daryls list och företagsamhet).

Nej, bokens styrka (i den mån den har någon) är miljöskildringarna, främst då av Gothland och Waterworld, de världar där muterna mest vistas. Gothland är en svavelosande, het stenvärld, där muterna förvandlas till panterlika varelser, och på så sätt kan uppleva en smidighet de aldrig känner i sitt mänskliga liv. Här

id est 1 Januari - 1981.

lever skildringen upp, och de jaktscener som förekommer är riktigt njutbara.

Piserchia har också unnat sig lyxen att beskriva ett antal för handlingen mindre nödvändiga världar. Men det går inte till överdrift, och hon gör det ganska bra och innovativt; det är ju en inte alltför ovanlig ovana bland sf-författare, att klämma dit några extra miljöer.

Skildringen av en jord i akut energikris är heller inte så dålig, men det syns inte så mycket av den, och Piserchia spelar i viss mån på läsarens flexibilitet, att han/hon har läst sådana böcker förut och så väl vet vad hon menar.

Sammanfattat är det en ibland uppfriskande, men i längden lite för naivt oskuldsfull och otillräcklig bok för att riktigt fånga mitt intresse. Jag upplevde det här som en markerad ungdomsbok, ut i fingertopparna, och som sådan är den nog också bra (och jag har absolut inget att anmärka på vad språkbruket anbelanger).

FREDERICK TURNER : A DOUBLE SHADOW

(Berkley Book 1979, 217 sid.)

A Double Shadow är på många sätt den diametrala motsatsen till Spaceling - där den senare är okomplicerad är den förra ett avsiktligt försök att vara komplicerad, främmande

Romanen utspelas ett tusental år in i framtiden på ett omvandlat ("terraformed") Mars. Det är en beskrivning hur ett ur materiell synpunkt utopiskt samhälle skulle kunna te sig. Ett påtagligt socialt rangsystem råder visserligen, där de med de högsta konstnärliga och filosofiska gåvorna står högst på skalan (adeln, the blood eller the cooks of Mars), men alla som så önskar kan få alla de rikedomar de önskar, och passas upp av androider. Men det är adeln som är mest respekterad och som uppmärksammas mest, så att säga ett framtidens jetset, bara aningen mer sofistikerat.

Få hinder återstår för människorna på Mars. De enda fasta punkterna i deras liv är i princip medmänniskornas orubbliga viljor, allt annat är relativt. Vetenskapen har besegrat allt, tiden och döden inkluderat.

Blaserade och uttråkade är ett av de möjliga spänningsmomenten ett statuskrig, ett fenomen begränsat till adeln som utgörs av en strid mellan livsstilen hos de inblandade. Ett sådant krig utgör handlingen, mot vilken Turner målar upp sitt Mars. Kriget förs mellan paret Michael och Snow, som representerar en mer "ren" livsstil, och syskonparet Narcissus, hermafrodit, och systemerna Cleopatra, förälskade i varandra och representerar den "syndiga" livsstilen. De senare är vågade, utmanande, och ett av planetens skvalletämnen, ofta på gränsen för det socialt acceptabla.

Men det finns inge "hjälte" här, utan de är alla offer för konventionerna. De känner alla tidsvis tveksamhet, men det har gått för långt, det går inte att dra sig tillbaka utan att förlora ansiktet och den respekterade ställningen. Och kriget fortgår, med intriger, konstnärliga utspel, gudomliga ingripanden och allt annat som utgör ett statuskrig.

Turner har gjort avsevärda ansträngningar för att göra atmosfären i boken främmande. Ett grepp han tillgriper är att skriva i pressens, något som till det början gjorde det något arbetsamt att läsa, ovan som det är (jag minns inte när jag läst senast en bok skriven i presens rakt igenom)... främmande. Språket är högtravande, konstlat och rikt på välformade, nästan avsiktligt överkonstruerade uttryck. Ibland blir det kanske aningen arbetsamt, men det förfelar inte sitt syfte.

En viktig ingrediens är den dator - "the Vision" - som finns tillgänglig för alla genom en i barndomen inopererad sändare/mottagare. Datorn är i princip allvetande, och är alltid beredd att ögonblickligen tillfredsställa alla materiella önskemål. Men det finns också en sinnesförstärkande avdelning, som inte anses helt "ren", då alltför stort utnyttjande av den leder till vansinne. Narcissus och Cleopatra använder den förstås, som ett själsförhöjande medel, medan Michael och Snow enbart utnyttjar den som ett mekaniskt hjälpmedel. I datorn finns också alla personligheter lagrade, så ingen kan egentligen dö helt.

Det är både optimistiskt och pessimistisk roman vi skådar. Det finns en filosofisk, konstnärlig och sexuell glädje. Samtidigt ställer den frågan: Om vi vet allting, har varit överallt och gjort allting, vad skall vi göra då? För sådan är situationen, och det tycks inte längre finnas något riktigt mål för mänsklig-

id est 1 Januari - 1981.

heten. I ett kapitel, "The Space Port", blixtrar man via ögonblickliga transmitt-rar fram och tillbaka mellan otaliga planeter, där en oändlig varierad människa, som ändå bara utgör varierad människa, som ändå bara utgör varianter på ett begr-änsatgrundtema, breder ut sig närmast tanklöst, fyller planet efter planet med människor, och i längden galax efter galax. De verkligt främmande raser som finns är så främmande att kommunikationen är omöjlig, inga gemensamma bevekelsegrunder finns. Människan är ensam med sig själv, och hon har skenat. I handlingen är det mest Narcissus, hemafroditen, som ifrågasätter hela sin existens; påsatt och vis är han huvudpersonen.

I efterhand är jag beredd att hävda att personskildringen var mycket bra, eftersom många drag tycks ha fastnat så väl i minnet; bilder av omväxlande livs-trötta eller konstnärligt triumferande människor på en planet där överbefolkning-en inte kan råda eftersom man bosätter sig i olika dimensionsplan.

Ett irritationsmoment är dock att författaren ofta direkt träder in i berätt-elsen med "författaren tycker" och här visar det sig i handlingen och så vidare: förvisso ett användbart berättarknep ibland, men mestadels störande. Han gör det genom en ramberättelse, där en av de första "terraformarna", flera hundra år innan den egentliga berättelsen, är författaren av berättelsen. Det inledande förordet av denne fiktive författare, "skrivet" medan Mars genomgår terra-formningens kval, är mycket övertygande. Det är bara några korta sidor, men ändå lyckas Turner här förmedla en bild av värld mitt emellan vår mer teknikorienterade och den framman-ade, konstnärliga världen, där de få vetenskaparna betraktas som (och är) trött-samma relikter. Men sedan stör alltså greppet mest stämningen. Utom på slutet, där den mystiska tonen gör det hela mycket lyckat. Slutet känns övertygande.

Det här är en ovanlig sf-roman, som i början kanske är lite jobbig, men får uppfarten och blir till en massiv tankeställare (om läsaren vill det). Visst finns det svagheter, den är kanske lite för pretentiös ibland, men sammantaget är det en roman jag inte skulle velat missa.

- Michael Svensson.

inbjudningar

OCH DIVERSE SMÅPRAT

Tyvärr gick det inte riktigt så som jag förutsett med det här klubbzinet, jag missade marginalerna för vissa sidor därför att den stencilapparat som detta trycks på inte använts på år och dar. Vilket fick den effekten först att Anders och jag förtvivlat försökte finna felet i maskin då den inte släppte igenom någon färg. Vi stönade uppgivet, för det är inte så roligt att hålla på och rengöra färgsystemet. Nå till slut tog jag mod till mig och gjorde det, och såg ut som bara den efter det också. Men klarade det, det gjorde vi. Och då gick maskinen perfekt, med det lilla problemet att dessa stenciler bör fyllas i på ett något annorlunda sätt än vad vi gjort förr, dvs att textmarginalerna är förskjutna län-gre nedåt, vilket ju gör att jag missar på vissa sidor sidnumreringen.

Men jag tror att jag snart bemästrat denna maskin, vilket ju bör göra att det hela ser snyggare ut. Jag funderar just på att låta elstencilera sidorna och för-minska från A3 sidor till A4, vilket ju ger dubbelt så mycket textutrymme per sida, och möjligheter att reproducera illustrationer betydligt bättre. Men det är sådant som framtiden får utvisa.

Fritz Leiber fyllde 70 den 24 December, födelsedagsbarnet hyllades av ett hundra-tal inbjudna den 28 Decmeber.

Kris Neville dog den 23 Decmeber och blev 55 år. Hjärtattack var orsaken. Neville är bäst känd för sin roman Bettyan. Men annars tämligen sällsynt gäst inom sf-genren

id est 1 Januari - 1981.

speciellt för att han var borta i närmare tjugo år innan han sökte sig tillbaka till sf-genren. För de som läser magazines bör Neville vara tämligen välbekant då han så gott som enbart skrivit noveller. Mission: Manstop är den enda samlingen som släppts ut av honom, speciellt sorgligt är det då Neville ändock var en tämligen god författare.

Bantams pocketavdelning släpper ut i April Walter Tevis roman Mockingbird, i Juli Robert Silverbergs roman Lord Valentines Castle. De har även tänkt sig att publicera en bok med illustrerade noveller av Samuel R Delany. Och en nyskriven roman John Crowley Little Big. Det är väl det som är det viktigaste av det vi känner till.

Pocket Books har Roger Zelaznys novellsamling THE LAST DEFENDER OF CAMELOT ute nu och bör vara snart framme här hemma. Robert F Youngs STARFINDER har likaså kommit ut och verkar vara något för rymdodyssey-älskarna. Cherry Wilders THE LUCK OF BRIN'S FIVE kritikerrosad och allt sådant bör nog vara något av läsvärde.

Fréderik Pohl's fortsättning på Gateway har nu släppts ut på Del Rey och enligt kritiker lär den vara bättre än Gateway. Namnet på den? BEYOND THE BLUE EVENT HORIZON.

Robot A Heinliners LOTS OF TEDIOUS LITTLE HOMILIES ABOUT THE WONDERFULNESS OF WAR AND KILLING EVERYONE WHO DISAGREE WITH ME har nu utkommit men bytt titel till EXPANDED UNIVERSE. Redaktionen väntar spánt...

Pocket Books har även Charles L Harness FIREBIRD, Richard Cowpers TIME OUT OF MIND, John Sladek THE BEST OF JOHN SLADEK och Norman Spinrads SONGS FROM THE STARS som är en post-holocaust historia. Spinrads nya verkar dessutom vara mycket intressant och har dessutom fått bra kritik ifrån alla håll och kanter. Gregory Benfords kritikerrosade TIMESCAPE kommer till sommaren på Pocket Books.

Philip José Farmers fjärde del i Riverworld-serien har kommit ut på Granada i pocket, THE MAGIC LABYRINTH heter den och kostar omkring 25:-. SFSF tar in den omgående från Presam.

På Sphere får vi se den kände engelske fanen Dave Langfords första roman; WAR IN 2080. M John Harrison har fått ut sin fortsättning på Pastel City och den heter A STORM OF WINGS och bör gillas av de flesta science-fantasy älskarna.

Vi har sett Charles Platt: DREAMMAKERS, som är ett antal intervjuer på kända sf-författare. Men jag tycker inte att den har något större värde då den knappast entusiasmerar läsaren eftersom intervjuerna är tämligen dåliga och enfaldiga, dessutom är författar urvalet på tok åt he...e och endast en kvinnlig författare finns medtagen. Dock finns det här liksom i andra böcker en del intressanta reflexioner.

Philip K Dick's nya roman VALIS är på väg! Utsläppt på Bantam, den lär vara början till en stil för Dick enligt intervjuer och hörsågen. Vi får se.

Inte mycket, men något.

GLÖM INTE, KÄRE MEDLEM,
ATT BETALA DIN
MEDLEMSAUGIFT FÖR 1981!!!